

KK14 - Kønstjekket: 14 dage i medierne

Korte kommentarer om væsentlige begivenheder inden for feltet køn og kultur de sidste 14 dage. De vagthavende "kønstjekkere" har sat fokus på chefanklageren ved retssagen mod Slobodan Milosovic ved krigsforbryderdomstolen i Haag; kildebeskyttelse i sagen omkring kvinders påståede ringere intelligens, og folkekirkens kvindeundertrykkelse.

Af Trine Kisling og redaktionen

Hanne Barslund: Verdens vanskeligste job

Tirsdag den 12. februar begyndte den største krigsforbrydersag i Europa siden Anden Verdenskrig. På anklagebænken sidder den tidligere jugoslaviske præsident Slobodan Milosovic, anklaget for folkemord og forbrydelser mod menneskeheden.

Og forbryderens ansigt er det, vi ser. Et sært uudgrundeligt blik parret med arrogant ignorance og tilbagelænet iskold ro. Han, der selv er under anklage, sender via sit kropssprog en ukrakeleret, magtfuld udstråling ud til verdens tv-seere.

Men egentlig er det kvinden overfor, der har fanget min opmærksomhed i den forgangne uge. Hun har ikke fået en så fremtrædende plads i medierne. Og det på trods af, at hun vel har verdens vanskeligste job lige nu. Som chefanklager ved FN's Krigsforbryderdomstol i Haag skal hun de næste to år lægge øre til beskrivelser af ufattelige rædsler. Derefter skal den 55-årige schweiziske jurist og undersøgelsesdommer med de markante sorte, postmodernistiske briller fastholde og samle trådene i øjenvidnernes beretninger.

Hun skal ikke alene bevise, at talrige massakrer på uskyldige har fundet sted, og at Milosovic var hjernen bag, hun skal også kunne fastslå, at der var en direkte kommandovej fra Milosovic til de soldater, politifolk og paramilitære, der begik forbrydelserne. Og det er ikke nemt at finde dokumenter, der viser, at Milosovic beordrede etniske udrensninger og massakrer. Den slags bestillingsarbejde bliver der sjældent skrevet kontrakt på. Og hvad der egentlig blev diskuteret i regeringsbygningen i Beograd ved kun de, der var tilstede.

- Dette er en domstol, ikke en diskussionsklub, i rettesatte Carla del Ponte den tiltalte diktator ved retssagens begyndelse, og indkredsede straks herefter, hvad Milosovics regeringsførelse har betydet for Europa:
- Et nyt begreb - etnisk udrensning - blev en naturlig del af vores sprog. Nogle af begivenhederne afslørede en næsten middelalderlig brutalitet og en beregnende grusomhed, som gik langt ud over grænserne for acceptabel krigsførelse.

Carla del Ponte har ikke gjort det let for sig selv. Efter 7 måneders forberedelse af sagen har hun valgt at præsentere den mest alvorlige anklage, der kan rejses ved FN-domstolen. Uden at være sikker på at hun kan bevise det.

Alligevel, eller måske netop derfor, fremstår hun for mig som den ypperste repræsentant for det internationale samfunds retsbevidsthed lige nu.

For første gang bliver et tidligere statsoverhoved retsforfulgt af en international domstol. Sagen vil derfor kunne skabe præcedens for, at statsoverhoveder kan drages til ansvar og dømmes af det internationale samfund, uden at der er tale om indblanding i interne anliggender. Og hvis det lykkes at få Milosovic dømt for forbrydelserne i Kosovo, Bosnien og Kroatien, kan det have en afskrækkende effekt på fremtidige potentielle krigsforbrydere.

I disse dage rejser Carla del Ponte rundt i Serbien for at finde bevisførelse i sagen mod Milosovic, og mod de krigsforbrydere som stadig er på fri fod. Hendes stil er meget langt fra de neurotisk ubeslutsomme, sivtynde og selvoptagede Ally'er og Amy'er, som jeg selv nyder at se på TV.

Hele verdens øjne burde hvile på denne hvidhårede fru Justitsia med de tunge guldørenringe, der på flere sprog har formuleret det internationale samfunds

anklageskrift over en af verdens magtfulde mordere og som nu forsøger at skabe et øjeblik balance i den globale retfærdigheds vægtskåle.

Hanne Barslund er journalist og informationchef for Max Havelaar Fonden.

Pia Ankersen: Kildebeskyttelse er Gud

(Hjerneforsker Helmuth Nyborgs påstand om, at mænd er 27% klogere end kvinder, var en stor historie i januar, indtil Pia Ankersen, ph.d., gik i gang med at finde ud af hvilket videnskabeligt arbejde, der lå til grund for tallene. For der lå nemlig ingen videnskabelig artikel bag om de mange historier i medierne om det opsigtsvækkende emne. Da Ankersen prøvede at få en journalist på Politiken til at udlevere den eksisterende dokumentation for historien om den enorme intelligensforskel blev der henvist til kildebeskyttelse, da Nyborg ikke ønskede materialet udleveret. Pia Ankersen skrev et indlæg til Politiken 19.1. om sit detektivarbejde, men har senere tænkt videre over de presse-etiske implikationer.)

Jeg vil fokusere på en sag, jeg selv har været involveret i, nemlig sagen om hjerneforskeren Helmut Nyborg, der mente at have bevist, at mænd var 27% klogere end kvinder. Det der er alarmerende ved hele affæren er ikke Nyborgs påstand - hvor uhyrlig den end måtte være - men derimod den uvilje fra pressens side til at frigive dokumentationen til andre (kritiske) forskere, under påberåbelsen af kildebeskyttelse.

Kildebeskyttelse er nemlig Gud, og dermed ukrænkelig. Det blev åbenbart for mig, da jeg kontaktede Pressenævnet, for at få dem til at kræve materialet udleveret. Men nævnet ville ikke tage sagen, idet Nyborgs påstande ikke hængte en enkelt person ud, men en hel gruppe - her kvinder i Danmark.

Mit problem er, at i tilfælde hvor pressen formidler videnskabelig data, eller noget der ligner, bør nævnet ikke gemme sig bag begrebet kildebeskyttelse, for kernen i videnskabelig forskning er, at data er tilgængelig for gennemgang af andre end forskeren selv. Når Pressenævnet ikke ser sig i stand til at problematisere pressens arbejdsgange, mener jeg at det har udspillet sin rolle som vagthund for mennesker, der hænges ud eller krænkes i medierne. Det betyder, at der reelt ikke er nogen instans at gå til, hvis man som gruppe føler sig udhængt, og nævnet bliver et individ nævn, der ikke er i stand til, eller vil, stille sig kritisk overfor pressens formidlingsproces af data.

Det lyder måske som en storm i et glas vand, men perspektiverne i nævnets holdning er ikke ligegyldige. Når krænkelser af grupper ikke kan behandles af nævnet, åbnes der op for, at vi alle kan stille vores fordomme til skue uden at skulle stå til ansvar, så længe krænkelserne bliver formidlet på en generel måde.

Denne tendens har kunnet ses længe, blandt andet i behandlingen af forskellige flygtninge/indvandrere grupper i medierne, og altså også med Nyborgs påstande om kvinders ringere intelligens, og denne holdning vil uværgeligt favorisere grupper der sidder på flæsken, da disse ikke er i stor fare for at blive ofre.

Jeg mener det er meget vigtigt, at medierne og deres etiske repræsentanter begynder at tage den hellige ko kildebeskyttelse op til revision, da konsekvenserne vil være, at der kan skydes med skarpt (og spredhagl) på de dele af befolkningen som i forvejen er nederst i magt hierarkiet, uden at det kan problematiseres.

Pia Ankersen, ph.d.-stipendiat ved Statskundskab på Aarhus Universitet.

Gritt Uldall Jessen: Folkekirkens kvindeundertrykkelse

Forleden stod der i en notits i Nørrebro Avis, at en kvinde tidligt om morgenen stærkt ophidset var gået ind i Blågårds kirke på Nørrebro, hvor hun havde smidt alt tøjet og efterfølgende havde besørget sig på stedet. Kvinden ville ikke forlade stedet. Politiet var blevet tilkaldt, og hun var slutteligt blevet kørt til en psykiatrisk skadestue.

Denne episode fra lokalavisen kan man, om man vil, potentielt set læse en kønspolitisk betydning ind i. Talløse kvinder har nemlig gennem tiderne lidt under det kristne syn på kvinden og kvindekroppen, som kommer til udtryk i den danske folkekirkes bekendelsesgrundlag: Det Nye Testamente.

Kristendommen nyder statsmonopol i Danmark i form af den danske folkekirke. Ganske vist vidner de affolkede kirker om den fremskredne sækularisering, men at de grundfæstede fordomme og aversioner mod det kvindelige køn stadig virker i det danske samfund som en undertrykkende faktor kan vi ikke mindst takke den danske folkekirke for.

Jeg spørger, hvorfor folkekirken ikke tager afstand fra Det Nye Testaments grove kvindenedgørelse, men i stedet stiltiende billiger, og bidrager til legitimeringen af fortsat kvindeundertrykkelse. Nedenstående citater fra det nye testamente, taler deres tydelige sprog og lader os ane hvorfor kvindeforagten er så rodfæstet i den kristne verden.

Kristendommens ansvar for den udbredte opfattelse af kvinden som et laverestående væsen kan vanskeligt overvurderes, men det forties og ignoreres i påfaldende grad.

Citater fra Det Nye Testamente: Ligeledes skal I hustruer underordne jer under jeres mænd." (1.Pet. 3,1) og "Ligeledes skal mænd leve med forstand sammen med jeres hustruer som en svagere skabning." (1.Pet. 3,7)

"Ligesom i alle de helliges menigheder skal kvinderne tie i jeres menighedsforsamlinger; thi det tilstedes dem ikke at tale, men de skal underordne sig, som også loven siger! (1. Kor. 14, 34)

"Kvinderne bør i stilhed tage imod belæring og underordne sig på alle måder." (1. Tim. 2,11)

Jeg forstår heller ikke, hvordan kristendommen og folkekirken overalt i medierne fremhæves som den rigtige religiøse og kulturelle baggrund, i modsætning til den fremmede og forkætrede islam, hvor "kvindeundertrykkelse" netop er den foretrukne kæphest.

Gritt Uldall Jessen er dramatiker, multikunstner og skribent.